

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ DRUŽINA PŘI ZŠ RYCHNOV N. KN., MASARYKOVA 563

ŠD ZŠRKMA

*Hledej v člověku strom, hluboké kořeny,
pevný kmen a košatou korunu.*

OBSAH

- 1. Identifikační údaje**
- 2. Charakteristika školní družiny**
 - 2.1 Charakteristika zařízení a sboru vychovatelek
 - 2.2 Charakteristika spolupráce s rodiči
- 3. Cíle vzdělávání ve školní družině**
 - 3.1 Klíčové kompetence
- 4. Délka a časový plán vzdělávání**
- 5. Formy vzdělávání školní družiny**
- 6. Obsah vzdělávání ve školní družině**
- 7. Podmínky pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami**
- 8. Bezpečnost ve školní družině**
- 9. Evaluace, hodnocení dětí a autoevaluace školní družiny**
- 10. Přílohy**
 - 10.1 Výchovně vzdělávací strategie
 - 10.2 SWOT analýza za ŠD

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU
při Základní škole Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563
ŠD ZŠRKMA č. j. ZŠMA/385/23/Po

Předkladatel

Základní škola Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563

Ulice, č. p.: Masarykova 563

PSČ, město: 516 01, Rychnov nad Kněžnou

Jméno ředitelky: Mgr. Radka Polívková

Kontakty: kancelář tel. 494 539 811
ředitelka školy tel. 773 772 354
vedoucí vychovatelka tel. 773 772 356
www.zsrychnov.cz

Sít' škol: Zařazení do sítě škol s účinností od 5. 4. 1996

IZO: Identifikátor zařízení 600 097 544

IČO: 60884835

Zřizovatel školy

Město Rychnov nad Kněžnou

Adresa: Havlíčkova 136
516 01 Rychnov nad Kněžnou

Kontakty: Statutární zástupce: Ing. Jan Skořepa
tel. 494 509 100

Platnost dokumentu: 4. 9. 2023

Podpis ředitelky:

Razítko školy:

Základní škola ①
Rychnov nad Kněžnou,
Masarykova 563
www.zsrychnov.cz

2. Charakteristika školní družiny

2.1 Charakteristika zařízení a sboru vychovatelek

Školní družina má 4 oddělení, která jsou barevně odlišena: červené, zelené, žluté a modré oddělení. K dispozici je jedna vlastní herna, která je vybavena odpovídajícím nábytkem (stolečky a židle). Tři oddělení pracují ve třídách, dělí si své pracovní místo a úložné prostory s třídní paní učitelkou. Všechna oddělení jsou dostatečně vybavena pomůckami, stolními hrami, stavebnicemi, časopisy, příruční knihovnou a sportovním náčiním. Pro všechny žáky jsou k dispozici 3 počítače a 2 notebooky, které mohou paní vychovatelky využívat ve třídách s interaktivní tabulí. Součástí školy je tělocvična, kterou může školní družina využít ke společným akcím. Pro pobyt venku využíváme nedaleký zámecký park, atletickou dráhu, dopravní hřiště a fotbalový stadion s umělou trávou. Součástí školy je keramická dílna, kterou mohou také využívat děti v družině. Vychovatelky mají každým rokem možnost doplňování a zlepšování materiálních podmínek pro výtvarné a sportovní činnosti. Pedagogické působení v ŠD zajišťují plně kvalifikované vychovatelky. Dle možností se zúčastňují akreditovaných kurzů a školení zaměřených na práci v ŠD. Sledují odborné publikace, knihy a články v časopisech, zajišťují nové náměty pro zájmové a rekreační aktivity v ŠD.

2.2 Charakteristika spolupráce s rodiči

Rodiče jsou ve stálém osobním styku s vychovatelkami. Využívají i mobilní telefony. Rodiče mají možnost vidět práci svých dětí v prostorách pavilonu školy. Rodiče se mohou setkávat s vychovatelkami i v době rodičovských schůzek. O činnostech ŠD jsou informováni na webu školy, nástěnkách a zápisnících ŠD.

3. Cíle vzdělávání ve školní družině

Cílem vzdělávání ŠD je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka.

- Umožnit žákům smysluplně využívat volný čas.
- Rozvíjet u žáků pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky.
- Osvojit si základy společenského chování, mezilidské vztahy.
- Vytvářet vhodné podmínky pro žáky se zdravotním postižením.
- Učit žáky vnímat každého člověka i sebe jako jedinečnou osobnost.
- Vést žáky k samostatnému rozhodování a tvorbě postojů.

- Rozvíjet u žáků slovní zásobu a fantazii.
- Cvičit paměť, postřeh a soustředění.
- Vytvářet u žáků vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí.
- Vést žáky k tvořivosti.
- Utvářet pracovní návyky (čistota a pořádek).

3.1 Klíčové kompetence

Dalším cílem vzdělávání ve školní družině je dotváření a posilování těchto klíčových kompetencí:

1. kompetence k učení – žák se učí dokončit započatou činnost, umí se zhodnotit, klade si otázky a hledá odpovědi, všímá si souvislostí, samostatně pozoruje, zkušenosti uplatňuje v dalším učení a činnostech, získané poznatky dává do souvislostí

2. kompetence k řešení problémů – žák se učí problém pochopit, přemýšlí o jeho příčinách, hledá způsoby řešení, uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je schopen sebereflexe

3. kompetence komunikativní – žák si obohacuje slovní zásobu, komunikuje kultivovaně, naslouchá druhým, ovládá mimoslovní komunikaci, formuluje svůj názor a respektuje názory druhých

4. kompetence sociální – žák respektuje dohodnutá pravidla, spolupracuje v týmu, uvědomuje si svoji roli i role ostatních, rozvíjí schopnost plánovat a organizovat, učí se prosadit a přijmout kompromisy, odhadovat rizika svých nápadů, zvládá základní hygienické návyky a pravidla společenského chování

5. kompetence občanská – žák si uvědomuje své povinnosti/ měl by se chovat s ohledem na svou bezpečnost, své zdraví, zdravý životní styl, životosprávu/ rozpoznává nespravedlnost, šikanu, agresivitu a dovede se bránit/ respektuje kulturní hodnoty národa, etnika, sociální skupiny

6. kompetence pracovní a k naplnění volného času – žák si osvojuje pracovní návyky/ dodržuje bezpečnost a bezpečně používá materiály, nástroje a vybavení ŠD/ žák je vnitřně motivován trávit smysluplně svůj volný čas, rozvíjí své zájmy ve všech činnostech ŠD/ žák dokáže odmítnout nabídky nevhodného trávení volného času

4. Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací program ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu žáků I. stupně ZŠ. Žáci jsou přijímáni na jeden školní rok na základě písemné přihlášky. Vnitřní řád ŠD a pravidla přijetí žáka do družiny jsou na webových stránkách školy. Každé oddělení má své tematické plány (měsíční skladby) a svůj harmonogram dne. Činnosti programu nejsou věkově vymezeny, proto lze volit činnosti dle aktuálního složení žáků.

5. Formy vzdělávání ve školní družině

Výchovně vzdělávací program ŠD je realizován zejména formou pravidelných, příležitostných a spontánních činností.

Pravidelné činnosti jsou dány pravidelnou skladbou dne – rozvrh hodin, oběd, organizované zájmové aktivity (rekreační a odpočinková činnost, příprava na vyučování, sebeobslužné činnosti, zájmové činnosti)

Příležitostné činnosti jsou individuální nebo společné akce (výlety, besedy, vystoupení, soutěže, karneval) organizované podle možností družiny.

Spontánní činnosti jsou průběžné volné hry a aktivity žáků.

Veškeré činnosti školní družiny rozvíjí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci, aktivní odpočinek, odstranění únavy, regeneraci sil, rozvoj dovedností a prohlubování znalostí. Jde o řízené nebo spontánní činnosti, kolektivní nebo individuální.

6. Obsah vzdělávání ve školní družině

Obsah vzdělávání ŠD navazuje v některých částech na ŠVP školy a je začleněn do tematických plánů. Obsah vzdělávání má pět oblastí, při kterých se rozvíjí všechny klíčové kompetence.

1. Místo, kde žijeme

Poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, družiny, vycházky do okolí, návštěva významných míst v regionu, orientace v terénu, odhad vzdálenosti, bezpečnost při pobytu venku, dopravní výchova.

1. Lidé kolem nás

Vhodné chování a vystupování, soužití v rodině, v kolektivu třídy a družiny, základy společenského chování na různých místech a v daných situacích, lidé s různým postižením, pomoc druhému, předcházení šikaně a patologicky negativním jevům.

2. Lidé a čas

Budování a dodržování správného denního režimu, vytváření pravidelných návyků, umění správně a účelně využít svůj volný čas.

3. Rozmanitost přírody

Vycházky a pobyt v přírodě, pozorování změn, využití interaktivní tabule, práce s přírodninami, ekologická výchova – ochrana přírody.

4. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme sebe sama, poučení o zdraví a nemocech, zdravotní prevence, otužování, osobní hygiena a čistota, předcházení úrazů, besedy k první pomoci, vhodná skladba jídelníčku a pitný režim.

7. Podmínky pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a dětmi nadanými

Bezbariérový přístup, individuální vztah, zvýšená motivace, přizpůsobení forem a obsahu vzdělávání školní družiny (vlastní poskytování podpůrných opatření) žákům se speciálně vzdělávacími potřebami poskytuje možnost naplnění jejich zájmového vzdělávání a uplatnění jejich práv na rovnoprávném základě s ostatními žáky.

Při vyhodnocování podpůrných opatření je důležitá spolupráce s třídním učitelem a zákonným zástupcem.

Pokud by k naplnění vzdělávacích a volnočasových aktivit žáka nepostačovalo poskytování podpůrných opatření prvního stupně, doporučí škola žáku využít poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb.

8. Bezpečnost ve školní družině

V ŠD vytváříme podmínky pro správnou hygienu, fyzickou ochranu a sociální i emocionální bezpečnost.

- vhodná struktura režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
 - vhodný stravovací a pitný režim (bezpečnost ve školní jídelně)
 - vybavení ŠD vhodné z hlediska bezpečnosti
 - dostupnost prostředků první pomoci
 - prevence sociálně patologických jevů (drogy, kouření, rasismus, virtuální drogy, krádeže, vandalismus)
 - ochrana žáků před násilím, šikanou, posměchem
 - snaha o klidné prostředí, příznivé sociální klima – úcta, tolerance, empatie, spolupráce a pomoc druhým
-
- Za bezpečnost žáků v družině odpovídají pedagogičtí pracovníci a to od příchodu žáka do družiny až do odchodu.
 - Žáci jsou poučeni o ochraně před úrazem, mají zakázáno manipulovat s elektrickým zařízením, mají zakázáno vyklánět se z oken a manipulovat s nimi, neběhat, neskákat, nesjíždět ze zábradlí, nestoupat na židle, stoly a jiný nábytek, používat jen bezpečné pomůcky (nůžky zaoblené), udržovat pořádek v místnosti, během činností dodržovat kázeň, při pobytu v tělocvičně mít vhodnou obuv a oblečení (pozor na šperky), vychovatelka před vlastní činností zkontroluje stav náradí.
 - Žáci při vycházkách dodržují bezpečnostní pravidla (chůze na chodníku, přecházení silnice).
 - Žáci jsou seznámeni s Vnitřním řádem školní družiny (webové stránky školy) a jsou povinny ho dodržovat. Zákonní zástupci mají povinnost prokazatelně se seznámit s Vnitřním řádem školní družiny a respektovat ho.
 - Všichni žáci jsou povinni dbát o svou bezpečnost a své zdraví a také o bezpečnost a zdraví svých spolužáků, vykonávají pouze činnosti, které odpovídají jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

9. Evaluace, hodnocení žáků a autoevaluace školní družiny

Evaluace

- individuální – denní – zajímá nás, zda jsme dosáhly cílů, jak činnost – hra žáky obohatila, jak se zapojili; v každém výkonu chceme nalézt alespoň dílčí zdařilou část nebo postup; součástí je i evaluace vnitřní – průběžné

sebehodnocení vychovatelky a její práce – schopnost motivace a usměrňování spontánních aktivit, tvořivost

- týmová – za větší časový celek – období (školní rok) podle činností nebo společných akcí, které jsme prováděly (průběžně)
- hodnotíme podle zkušeností s uplatňováním jednotlivých činností a akcí (dle ročního tematického plánu ŠD) - po ověření v praxi provádíme doplnění, úpravy, změny; hledáme nové metody, nové aktivity
- výchovnou práci sleduje a hodnotí také paní ředitelka, pan zástupce a kolegové (vzájemné hospitace)
- důležitá je pro nás zpětná vazba (žáci, rodiče, veřejnost)

Hodnocení dětí

- hodnotíme taktně, nesrážíme sebevědomí žáka
- v každé činnosti se snažíme nalézt prvky hodné ocenění
- zaměřujeme se na ocenění hlavně snahy a správného postupu s ohledem na možnosti dítěte před konečným výsledkem
- v hodnocení zaznívá možnost dalšího zlepšení

Autoevaluace ŠD

- prezentace ŠD na veřejnosti (webové stránky školy, nástěnky)
- komunikace s rodiči (individuální rozhovory, rodičovské schůzky)
- sebevzdělávání vychovatelek (odborné časopisy, kurzy, školení)
- zlepšení podmínek k práci, zabezpečení bezpečného prostředí

10. Přílohy

- 1) Výchovně vzdělávací strategie
- 2) SWOT analýza

1) Výchovně vzdělávací strategie

K dosažení stanovených cílů budeme využívat těchto metod práce:

- Skupinová práce
- Individuální práce
- Výklad
- Dramatizace
- Projekty
- Práce s knihami a časopisy
- Vyprávění, rozhovor
- Pozorování

- Hra
- Práce s encyklopediemi, mapami
- Soutěže
- Výstavy
- Besedy
- Kvízy, doplňovačky, skrývačky, rébusy
- Vycházky
- Pohybové aktivity
- Odpočinek, relaxační techniky
- Praktické dovednosti
- Řešení problémových úloh
- Exkurze
- Terénní cvičení – sběr přírodnin
- Práce na interaktivní tabuli
- Video projekce
- Mezipředmětová komunikace – pohádka x ilustrace
- Výukové programy na PC
- Poslech hudby, pohádkové písničky
- Sezónní činnosti
- Ochrana člověka za mimořádných situací
- 1. pomoc
- Stolování
- Průzkum, dotazník
- Kulturní a sportovní soutěže

2) ZÁKLADNÍ ŠKOLA RYCHNOV N.KN. MASARYKOVA 563

SWOT analýza za ŠD

Silné stránky

- Přátelská spolupráce vychovatelek, vedení školy a rodičů
- Spolupráce s mateřskou školou
- Vzájemná pomoc mezi věkově rozdílnými skupinami žáků
- Komunikace vychovatelek se žáky
- Týmová spolupráce vychovatelek
- Věková různorodost sboru
- Ochota vychovatelek ke změnám
- Počítače ve 2 odděleních družiny
- Kvalitní stravování ve školní jídelně

Slabé stránky

- Tři družiny ve třídách – nemají vlastní místnost

- Nedostatečné prostory pro relaxaci žáků venku
- Narušení práce ŠD – rozvrhy mimoškolní činnost

Příležitosti

- Spolupráce se spolky – hasiči, myslivci, CHKO OH
- Spolupráce s Děčkem
- Počítače přístupné všem zájemcům
- Tělocvična
- Spolupráce s městským úřadem (besedy s pracovníky)
- Skupinová práce s důrazem na prevenci patologických jevů

Zpracovala: Jana Podolská (vedoucí vychovatelka ŠD) a kolektiv vychovatelek
Schválila: Mgr. Radka Polívková, ředitelka školy